

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Semra Güzel

Diyarbakır Milletvekili

Mezarlıklara yönelik saldırılar bir süredir Türkiye'nin gündeminde yoğun bir şekilde yer almaktadır. Mezar taşlarının kırılması, mezarların tahrip edilmesi, ailelerin mezarların taşlarını kırması için tehdit edilmesi gibi birçok hukuksuz ve insanlık suçu niteliğinde uygulamalar bulunmaktadır. Bu uygulamalardan biri de Bitlis'te bulunan Garzan Mezarlığı olarak bilinen mezarlıktan iş makineleri ile çıkartılan ölü bedenler İstanbul Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'na yine insanlık dışı bir şekilde gömülmesi meselesidir.

Bitlis merkeze bağlı Yukarı Ölek köyü kırsalında bulunan Garzan Mezarlığı farklı dönemlerde çatışmalarda yaşamını yitirmiş kişilerin defnedildiği bir mezarlıktı. Fakat 19 Aralık 2017'de burada gömülü olan kişilerin mezarları iş makineleri ile yerinden kaldırılmış, mezarlar açılarak 267 cenaze İstanbul Adli Tıp Kurumuna götürülmüştü. Tekrar DNA örneği veren aileler sonuçların neticelenmesini ve cenazelerini tekrar alıp gömmeyi beklemekteydi. DNA örneği veren ailelerden 11'inin sonucu netleşmesine ve DNA uyumu olmasına rağmen cenazeler ailelere teslim edilmedi. Fakat DNA eşleşme süresi hala tamamlanmadan 2019 Mart ayında cenazelerin Sarıyer'de bulunan Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'na gömüldüğü ortaya çıktı. DNA'sı eşleşen ailelerin, cenazelerini Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'ndan alabileceği bildirildi.

Bu cenazelerin Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'na gömülme şekilleri ise tam anlamı ile insanlık dışıdır. Cenazeler, aile mezarlıkları için ayrılan parsel ile yol arasında bulunan kaldırıma defin edilmiştir. Kazılan kaldırımda 18 mezarlık için alan açıldığı ve 1'den 18'e kadar numaralandırılmış bu daracık alana 261 cenazenin üst üste defnedildiği görülmektedir. Cenazelerin gömüldüğü kaldırım yaklaşık 3 metre derinliğinde kazılmış ve sol tarafına yutong tuğlalarla duvar örülmüştür ve cenazelerin defnedildiği yerin üzeri 30 santimlik beton bloklar

ile kapatılarak, üstü toprakla örtülmüştür. Toprağın üstü ise, kaldırım taşlarıyla kapatılmış ve etrafının pislik içindedir. Kazılan yerin sol tarafında da daha önce çalışması yapılan ve yarım kalan kanalizasyon borularının ucu açık bir şekilde mezar kenarında durduğu görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 19 Aralık 2017'de Garzan Mezarlığının iş makineleri ile tahrip edilmesinin ve cenazelerin yerlerinden çıkarılmasının gerekçesi nedir?
- 2- Cenazelerin yerlerinden çıkartılmasından sonra yaklaşık 3 yıl geçmesine rağmen neden DNA testleri sonuçlandırılmamaktadır? Sonuçları belli olan ve eşleşen ailelere neden cenazeleri teslim edilmemektedir?
- 3- Cenazeler DNA'ların eşleşmesi halinde ailelere teslim edilecekse neden Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'na gömülmüştür? Buradan alıp tekrar gömebileceklerini söylemenin açıklaması nedir? Bir cenazeyi hukuki, insani, vicdani olarak üç, dört defa gömmek ve her defasında ailelerin bu süreci yaşamalarına sebebiyet vermek hangi norma dayanılarak yapılmaktadır?
- 4- Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'na gömülen 261 kişinin insanlık dışı bir şekilde, kaldırım kenarında, üst üste, üstlerine beton dökülerek, tuğlalar örülerek, kaldırım taşları konularak ve kanalizasyon borularının yanında defnedilmesinin gerekçesi nedir?
- 5- Çatışmalarda yaşamını yitirmiş kişilerin cenazelerine yönelik gerçekleştirilen bu saldırıların, insanlık dışı muamelelerin gerekçesi nedir?
- 6- Çatışmalarda yaşamını yitirmiş kişilerin gömülmesine, ailelerin bu kişilerin ardından en doğal hak olan yas tutma hakkına neden izin verilmemektedir?
- 7- Bakanlığın cenazelerin usulüne, dini vecibelere, insani normalara uygun bir şekilde gömülmemesi ve mezarlıklara zarar verilmesi konusunda özel bir tutumu mu bulunmaktadır? Bulunmakta ise bu tutumun adı nedir? Bu tutum neler içermektedir ve daha ne kadar bu tutuma devam edilecektir?
- 8- Kürt yurttaşların yas tutma ve ölülerini dini vecibelere, geleneklere-göreneklere göre gömme hakkı yok mudur?